

УДК 78.071.2(477)

БАГАТОГРАННИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ВНЕСОК ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА СТЕПАНА СТЕЛЬМАЩУКА

Богдана Фільц

У статті розкрито творчу й педагогічну діяльність відомого хорового диригента, засновника знаного в Україні та за її межами стоголосого чоловічого хору «Бескид» Степана Стельмашука. Також проаналізовано його багатогранний мистецький внесок як композитора, ученого-дослідника, фольклориста, автора багатьох цікавих нарисів і спогадів про діячів української культури другої половини ХХ ст., його сучасників, однодумців і побратимів, які щиро сповідували любов до України та її багатовікові традиції, ідейні, загальнолюдські, національні та історичні цінності.

Ключові слова: Степан Стельмашук, музика, хорове мистецтво, пісні, хори, національна свідомість, Іван Франко, Олесь Гончар, хор «Бескид».

В статье раскрыта творческая и педагогическая деятельность известного хорового дирижера, основателя известного в Украине и за ее пределами стоголосого мужского хора «Бескид» Степана Стельмашука. Также сделан анализ его многогранного художественного вклада как композитора, ученого-исследователя, фольклориста, автора многих интересных очерков и воспоминаний о деятелях украинской культуры второй половины ХХ в., его современниках, единомышленниках, которые искренне исповедовали любовь к Украине и ее многовековые традиции, идейные, общечеловеческие, национальные и исторические ценности.

Ключевые слова: Степан Стельмашук, музыка, хоровое искусство, песни, хоры, национальное сознание, Иван Франко, Олесь Гончар, хор «Бескид».

Creative and educational activities of Stepan Stelmashchuk as a well-known choral conductor, the founder of the hundred-voices male *Beskyd* chorus, which is famous in Ukraine and abroad, are described in the article. His multiform artistic contribution as a composer, a scientist, researcher, folklorist, the author of many interesting essays and reminiscences on the figures of Ukrainian culture of the late XXth century, his contemporaries, adherents and chums who have sincerely professed love for Ukraine and its centuries-old traditions, ideological, common to mankind, national and historical values, is also analyzed.

Keywords: Stepan Stelmashchuk, music, choral art, songs, choruses, national consciousness, Ivan Franko, Oles Honchar, *Beskyd* chorus.

Степан Стельмашук – яскрава постать західноукраїнської культури другої половини ХХ ст. Він успішно й надзвичайно творчо працював у м. Дрогобичі в багатьох галузях українського музичного мистецтва: як талановитий диригент, композитор, учений і науковець-дослідник, фольклорист, педагог, громадський діяч... Бог наділив Степана Ільковича багатьма талантами – допитливим розумом, великими організаційними здібностями, неабияким літературним хистом, про що свідчить одна з його останніх фундаментальних праць «У світі звуків і слова...» [2], що складається з низки його цікавих досліджень та спогадів про багатьох діячів культури другої половини ХХ ст. Вони були його сучасниками, здійснили більший чи менший внесок у розвиток нашої культури й відзначалися вираженням українським світоглядом і патріотизмом, за що їм усім велика шана та вдячність.

Спогади були написані С. Стельмашуком уже в дні незалежності нашої держави, що відчувається у вільному розкутому викладі подій без вимушеного озирання на колишні стримуючі ідеологічні заборони. Хоча він і тоді, ще за радянських часів, намагався успішно їх оминати. Не дивно, що професор С. Людкевич, який схвалював його працю й дуже поважав свого колишнього учня за громадянську сміливість, з подивом запитував його: «І як це Вам вдається?» (це передусім стосувалося патріотичного змісту концертних програм хору «Бескид»). Тому портретовані постаті, що значною мірою пов'язані з хоровою справою, вийшли в нього достеменними і справжніми та ще й з підкресленням їхніх щирих проявів і переконливих доказів патріотизму, національної гідності та відданості Україні.

Народився С. Стельмашук 8 жовтня 1925 року в селі Скородинці Білобожницького (нині – Чортківського) району на Терно-

БОГДАНА ФЛЫЦ. БАГАТОГРАННИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ВНЕСОК ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА...

пільщині в родині сільських хліборобів, які захоплювалися хоровим мистецтвом, співали в сільських хорах (у селі їх було два). Старший брат Павло був керівником чоловічого хору, саме він прищепив Степану любов до музики.

У травні 1944 року С. Стельмащук був мобілізований до Радянської Армії. Брав участь у боях за Берлін, нагороджений багатьма відзнаками, у тому числі й орденами «Отечественной войны II степени» (1985) та «За мужність» (1999). До мобілізації працював диригентом хору в Будинку офіцерів у Магдебурзі (Німеччина). Тоді ж вирішив присвятити себе музичній справі. Закінчив Львівське музичне училище (1950–1954 рр., клас Є. Вахняка) та диригентський факультет Львівської консерваторії ім. М. Лисенка (1954–1959 рр., клас В. Василевича та М. Анткова). Окремі предмети вивчав у видатних композиторів та музикознавців: сольфеджіо – в І. Гринивецького, хорознавство – у Є. Козака, поліфонію – в А. Кос-Анатольського, читання партитур – у Р. Сімовича, а народну творчість і хорову обробку народних пісень – у С. Людкевича. Одночасно працював керівником хору Львівського педінституту (1955–1960), викладачем кафедри музики і співів того самого педінституту (1957–1960) та викладачем Львівського музичного педучилища ім. Ф. Колесси (1958–1961). Після об'єднання Львівського й Дрогобицького педінститутів з лютого 1960 року працював викладачем кафедри музики і співів Дрогобицького педінституту (1960–1961). Уся подальша робота проходила в Дрогобицькому педінституті на різних посадах. У 1971–1977 роках – доцент кафедри методики музичного виховання (звання доцента отримав 1971 р.), у 1992–2001 роках – професор кафедри теорії та історії (звання професора отримав 1996 р.). Тяжка хвороба обірвала життя Степана Ільковича на 86-му році життя (3 січня 2011 р.).

С. Стельмащук – автор багатьох творів для хору, як оригінальних, так і обробок народних пісень. Написав і видав цілий ряд книжок, фольклорних збірників та записів народних пісень. Найбільшу славу приніс організований ним хор «Бескид». С. Стельмащук був активним організатором концерт-

ного життя на Прикарпатті, ініціатором проведення авторських ювілейних концертів видатних українських композиторів С. Людкевича, М. Колесси, А. Кос-Анатольського за участю хору «Бескид».

Серед його статей особливо цінним і пізнавальним є блискучий нарис про життя і творчість тривало й постійно замовчуваного в радянські часи видатного українського поета і письменника Богдана Лепкого та його родини – не менш відомого брата Левка, автора музики стрілецьких пісень, та їхнього батька священика отця Сильвестра. Останній теж займався літературною творчістю і був відомий як письменник Марко Мурава. Вони проживали на Поділлі в Бережанах і Жукові. Цікаво висвітлено концертне турне С. Стельмащука зі студентським хором, здійснене 9 липня 1964 року за задалегідь запланованим маршрутом, що охоплював міста так званої малої батьківщини Лепких, звідкіля відважний диригент привіз фотографії пам'ятних місць, що виразно унаочнили родинні домівки, де зростали ці славетні особистості. Крім того, здійснено розлогий екскурс в історію самого краю з аналізом творчих надбань довоєнних письменників, діяльності різних українських товариств під час німецької окупації тощо.

Не можу стриматися від бажання навести цитату з нарису С. Стельмащука «Про що я хотів розказати» з дуже змістовною і значимою характеристикою творчості Б. Лепкого, що переконливо свідчить не лише про неабияке значення внеску письменника в нашу українську літературу, але й про глибоке його осмислення самим С. Стельмащук: «На тлі літературного процесу 30-х років у Галичині Богданові Лепкому належало почесне місце у справі виховання в української молоді відданості національній ідеї, морально-лицарських рис – чесності, правдивості, шляхетності, товарищескості і доброти, готовності допомогти слабшому і захистити покривдженого» [2, с. 6]. На моє виважене і тверде переконання, ця характеристика стосується також і самого героя, тепер уже моїх спогадів, – незабутнього С. Стельмащука – та прекрасно розкриває сутність його багатогранної подвижницької діяльності.

ПОСТАТІ

З-поміж інших цікавих спогадів, розміщених у вищеназваній книжці, варто виокремити спогад під назвою «Яскраві сторінки: зустрічі з Олесем Гончарем». У ньому мовиться про мистецький вечір, організований С. Стельмащуком і його колегами в стінах Дрогобицького педінституту в травні 1964 року, присвячений цьому визначному письменнику в присутності шановного гостя. Виконавці концерту представили цікаву програму, що почалася з хору А. Кос-Анатольського на текст Т. Шевченка «Учіться, брати мої» та кількох народних пісень, виконаних студентським хором, а далі «Бескид» заспівав низку творів М. Лисенка на вірші Т. Шевченка, зокрема з поеми «Гамалія». Прозвучав тоді також твір К. Стеценка «Гей, літа орел» (з музики до Шевченкових «Гайдамаків»), який особливо сподобався Олесю Терентійовичу. За словами диригента, у підборі пісень йому «вдалося обійтись без номерів з крикливо-сов'єцьким словоблуддям, і концерт мав характер виключно український» [2, с. 208].

26 вересня 1978 року в Дрогобицькому театрі за участю М. Шалати, Г. Штоня, Р. Лубківського, Р. Братуня, Р. Іванчука та інших відбулася наукова конференція на честь письменника. У концерті, підготовленому до конференції, прозвучав у виконанні хору «Бескид» твір С. Стельмащука на подаровані йому вірші О. Гончара «Трансільванський марш», що ввійшов до постійного репертуару цього яскравого колективу. У 1988 році в Дрогобицькому педінституті ім. Івана Франка на кафедрі української літератури знову влаштували наукову конференцію, присвячену творчості великого патріота України Олесь Гончара. На ній з доповіддю на тему «Олесь Гончар і літературно-мистецьке життя Дрогобича» виступив С. Стельмащук. Тоді ж у післяконференційному концерті були виконані ще три дуже колоритні твори доцента музичного факультету, диригента й композитора Романа Сов'яка на вірші Олесь Гончара «Над Бугом», «Брати» й «Атака». Зрештою, про це можна було б ще багато написати, але я відсилаю читачів до першоджерела. Знайдіть і обов'язково прочитайте цю цікаву книжку С. Стельмащука¹.

Вважаю за необхідне додати ще про вміння С. Стельмащука знаходити добропо-

рядних і чесних, з національним стрижнем людей, бачити в них кращі риси та зі свого боку виявляти прихильність і налагоджувати з ними дружні стосунки.

Митець був аристократом духу, завжди чесним у своїх вчинках і діях, справжнім патріотом України, тому виховував молодь, і не тільки молодь, але й численних слухачів своїх концертних програм, у любові до України, її історичних та культурних цінностей, протягом усього життя дбав про їхній розвиток, постійне пізнання глибоких національних традицій. С. Стельмащук сповідував мудрі заповіді Великого Каменяря, що втілював у своєму хоровому акапельному творі для чоловічого хору на вірші поета-філософа «Пісня і праця – великі дві сили, / Їм я до скону буду служити!». Останній увійшов до репертуару вже згаданого, створеного ним, прекрасного багатоголосого чоловічого хору, відомого в Україні й далеко за її межами, «Бескид», за словами улюбленого та шанованого нами всіма композитора С. Людкевича, «почав свою діяльність з найвищої ноти, і вже у першому концерті показав високу марку» [2, с. 31]. Саме цей колектив приніс С. Стельмащуку (та взагалі мистецькій спільноті Дрогобича) найбільшу славу. Йому вдалося зібрати повнозвучний стоголосий хор з високоосвічених людей різних професій не тільки з Дрогобича, але й з навколишніх міст – Борислава, Трускавця тощо, і то не тільки музикантів, а й учителів, літературознавців, науковців, поетів, лікарів, інженерів, робітників і студентів, та найголовніше – духовно об'єднаних національною ідеєю людей, що не могло не позначитися на особливості переконливої інтерпретації хором української та зарубіжної музичної класики й емоційному розкритті виконуваних хористами творів. Адже їх завжди з мистецьким смаком і розумінням важливості змісту скрупульозно обирав до репертуару й концертних програм Степан Стельмащук – талановитий керівник і головний диригент «Бескиду».

Мені в житті дуже пощастило, бо в його особі я знайшла однодумця, творчого побратима і друга, з яким ми впродовж десятиліть спільно працювали й намагалися, у міру своїх можливостей, зробити щось

корисне для народу і мистецтва. Цього нас навчили ще змалку наші батьки, згодом постійно навчав нас особистим прикладом і стійкістю духу наш Великий Учитель Станіслав Людкевич.

Незабутнє враження на мене й мого чоловіка Миколу Мордюка справило художньо довершене і могутнє звучання хору «Бескид», який у 20-річний ювілей відзначив свій переможний шлях прекрасним емоційно насиченим концертом-звітом. Переповнений шанувальниками хорового мистецтва зал Будинку культури в Дрогобичі застиг у захопленні всіх слухачів, поєднаних воєдино спільним духовним поривом, що магічно впливав на нас на рівні людської підсвідомості...

Я мимоволі пригадала таке саме відчуття національної єдності всього залу під час святкування наприкінці 1950-х років Шевченківських днів у Львівській філармонії, куди люди приходили на такі концерти цілими родинами, і без слів було зрозуміло, що всі єднає спільна ідея та почуття шани до національного поета. Глядачі з насолодою і піднесенням сприймали кожен виконуваний твір. І неначе якась вища сила невидимою сув'яззю перепоєднувала всіх присутніх спільним почуттям вдячності Богу за те, що ми маємо ким гордитися і можемо бути єдині в розумінні головних наших національних цінностей. Це було прекрасне відчуття!

Я з вдячністю пригадую наші зустрічі зі Степаном Стельмащуким під час моїх візів до Дрогобича на концерти й конференції. Власне, своїм входженням у достойне товариство дрогобицьких музикантів та діячів культури я завдячую йому (за особисте запрошення в 1982 р. до Дрогобича, де відбулися два мої авторські концерти), а також музикознавцю, культурологу, нині очільнику Дрогобицької композиторської організації Володимирі Грабовському, а тоді – завучу Дрогобицького музичного училища. Один зі згаданих концертів пройшов в актовому залі Дрогобицького педінституту під керівництвом С. Стельмащука, другий – у музичному училищі (організований В. Грабовським). До мого концерту в педінституті було залучено симфонічний оркестр під орудою дири-

гента М. Бурбана та гру бандуристок. Студентськими хоровими колективами диригував С. Стельмащук. Він виголосив тоді дуже щирі вітальні промови. Зі сцени прозвучало багато сольних вокальних та інструментальних творів. У концерті в музичній школі брали участь Стефанія Павлишин, яка виступила зі вступним словом, а також педагог Львівської консерваторії Любомира Ярославич. Надовго запам'яталися яскраві враження від чудово виконаних творів студентами й викладачами цих навчальних закладів, а також від теплої підтримки присутніх у залі. У пам'яті спливають неповторні екскурсії по місту, чудові спогади про поїздку до с. Нагуєвичі – пам'ятних місць, пов'язаних із життям Івана Франка, та надзвичайно цікаву алею дерев'яних скульптур героїв літературних творів поета, здійснених студентами Львівського художнього інституту тощо.

Однак повертаюся до головного героя моїх спогадів... Найглибше ознайомлення з хором «Бескид» дозволило мені як музикознавцю поповнити свій творчий доробок, адже саме матеріал про згаданий дивовижний хоровий колектив давав на це всі підстави. Завдяки С. Стельмащuku з'явилися мої статті [4], зокрема в «Українській музичній енциклопедії» [3], а також у зарубіжній пресі, куди передав мою статтю про цей хор на прохання С. Стельмащука пан Чалий, нинішній посол України у США.

Я з вдячністю згадую допомогу Степана Стельмащука у виборі низки цікавих українських народних пісень про кохання під час підготовки до друку подарункового фольклорного збірника [4]. В анотації до видання, що я підготувала на замовлення київського видавництва «Мистецтво», зазначено: «До збірника ввійшли перлини української пісенної лірики, що протягом століть користуються великою популярністю серед широких верств населення. Щедро ілюстроване суверенне видання зацікавить любителів української пісні, буде чудовим подарунком для всіх шанувальників народного мистецтва» [4, с. 2].

Знаковою подією в житті став своєрідний «творчий десант» із Дрогобицького педінституту на чолі з професором С. Стельмащуким на мій авторський концерт у Яворові

ПОСТАТІ

восени 1983 року. Це був мій перший відкритий приїзд до рідного міста після вивозу нашої родини в 1940 році до Казахстану. І хоча мені давно кортіло тут побувати, якось не вдавалося це здійснити. У складі групи були музикознавець Люба Кияновська (тоді працювала в Дрогобичі), уродженка Яворова піаністка Сятецька, яка з родиною теж перебувала на засланні в Сибіру, а в той час навчалася в Дрогобицькому педінституті. Були ще й інші музиканти зі Львова, піаністка Менцінська, а також, здається, Марія Байко. Утім, щоб не накликати біди, мене відмовляли мої близькі друзі від поїздки до Яворова, у тому числі й А. Кос-Анатольський, оскільки ще надто непевні були часи. Проте я все-таки зважилася поїхати.

Незабаром, у травні 1984 року, довелося пережити біль втрати близької людини – моєї рідної сестри Іванки. Напередодні трагедії я була щаслива й дуже тишилася, що мені вдалося домовитися з дирекцією ІМФЕ ім. М. Т. Рильського про виступ хору «Бескид» в інститутському залі. Він успішно відбувся і зібрав багато шанувальників хорового співу. На концерт прийшли науковці з різних гуманітарних інститутів – літератури, мовознавства, історії... Усі слухачі були в захваті від виступу хору і ще довго потім згадували про нього. Лише я, на жаль, не змогла бути присутньою на концерті. Саме тоді я змушена була поїхати до Рівного на похорон сестри. Ось так уже двічі поспіль, за образним висловом поета Олександра Олеся, «з журбою радість обнялась»...

Протягом нашого творчого життя й діяльності, пов'язаної з музичним мистецтвом, ми досить часто зустрічалися з п. Степаном, і завжди було дуже цікаво й приємно. Чи це були мої авторські концерти, чи його приїзди до Києва або Львова на святкування ювілеїв наших видатних корифеїв М. Колесси, С. Людкевича, чи інші знакові мистецькі імпрези – різноманітні наукові конференції, фестивалі тощо.

Звичайно, особливо запам'яталося величне святкування у Львові 100-річчя від дня народження славетного композитора, велета духу, дорогого й шанованого всіма Станіслава Людкевича. Він радо та щиро приймав у ювілейні дні багатьох гостей у себе вдома:

львівських колег, музикантів і композиторів з різних міст, виконавців його творів, професорів та викладачів консерваторії, музикознавців, поетів, письменників, диригентів. Особливо бажаними були для нього гості з Дрогобича та, зокрема, С. Стельмащук. Професор із хвилюванням чекав на них і нетерпеливо запитував: «Коли з Дрогобича прийде Стельмащук?». Про це дуже добре й детально він описав у своєму нарисі-спогаді про С. Людкевича «Під знаком його доброти». Колись видав їх окремою книжечкою і подарував її мені, але в згаданій новій книжці внесені деякі доповнення.

Особисто я теж мала щастя в ці пам'ятні дні бути запрошеною на дружню розмову з професором у його гостинному домі разом з київськими музикознавцями, і вона збереглася в моїй пам'яті на все життя.

Про наші дружні, ділові та творчі стосунки з героєм моїх спогадів свідчать різні публікації: і його, і мої. Однак я не буду зловживати часом читача й обтяжувати його зайвою інформацією. Назву лише одну позицію, а саме: «Дві мами – патріотки України [про творчий шлях Б. Фільц і Л. Костенко і їх твори для дітей]» [1]. Ця стаття стала для мене пророчою, адже через п'ятнадцять років я знову звернулася до поезії Ліни Костенко, а написані мною два цикли солоспівів на вірші поетеси виконувалися й були надруковані окремими збірками саме в Дрогобичі за упорядкуванням та редакцією молодих виконавців і музикознавців, представників нового покоління музикантів, таких як Л. Німлович, Д. Василик («Калина міряє коралі», 2014 р.; «Золота колиска», 2016 р.).

Глибоку пошану колег-музикантів до творчої особистості С. Стельмащука засвідчує спеціально підготована до 90-ліття митця книга спогадів і статей про нього (*Блашків В. С., Гушоватий П. В.* Степан Стельмащук – хоровий диригент, композитор, фольклорист, педагог. – Дрогобич : Посвіт, 2014. – 184 с.).

Цей дуже символічний факт підкреслює тяглість мистецьких традицій міста Івана Франка, окреслює вклад його видатних постатей, до яких належав Степан Ількович Стельмащук, у справу служіння культурному поступу українського суспільства.

БОГДАНА ФІЛЬЦ. БАГАТОГРАННИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ВНЕСОК ХОРОВОГО ДИРИГЕНТА...

Примітка

¹ На книжці красується автограф, написаний рукою автора: «Дорогий Богдані Фільц на згадку і з почуттям дружби і вдячності – Ст. Стельмашук, 15.04.2010 р.».

Джерела та література

1. *Стельмашук С.* Дві мами – патріотки України. [Про творчий шлях Б. Фільц і Л. Костенко і їх твори для дітей] // *Світ дитини.* – 2001. – № 5. – С. 12–13.

2. *Стельмашук С.* У світі звуків і слова. Про діячів української культури другої половини ХХ століття: Степан Стельмашук. – Львів : ПП «Сорока Т. Б.», 2009. – 320 с.

3. *Фільц Б.* «Бескид» чоловічий хор (Дрогобич) // *Українська музична енциклопедія / редкол.: Г. А. Скрипник (голова) та ін.* – Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006. – Т. 1. – С. 185–186.

4. *Фільц Б.* В чарах кохання: українські народні пісні про кохання / упоряд. Б. М. Фільц. – Київ : Мистецтво, 1989. – 317 с. : іл., нот.

5. Народна хорова капела «Бескид» // *Народна творчість та етнографія.* – 1984. – № 6. – С. 79–81.

SUMMARY

Creative and educational activities of Stepan Stelmashchuk as a well-known choral conductor, the founder of the hundred-voices male *Beskyd* chorus, which is famous in Ukraine and abroad, are described in the article. His multiform artistic contribution as a composer, a scientist, researcher, folklorist, the author of many interesting essays and reminiscences on the figures of Ukrainian culture of the late XXth century, his contemporaries, adherents and chums, who have sincerely professed love for Ukraine and its centuries-old traditions, ideological, common to mankind, national and historical values, is also analyzed.

Stepan Ilkovych Stelmashchuk has been born in October, 8, 1925 in Skorodyntsi village of Bilozhnytsi (nowadays it is known as Chortkiv) district of Ternopil region in a family of rural farmers, who admire a choral art, sing in rural choruses. The village male chorus has been conducted by his brother Pavlo. Pavlo is just the person, who has engrafted Stepan love for music, which later has become the meaning of his entire life. Stepan Ilkovich has died in Lviv at the age of 86, in January, 3, 2011.

He is mobilized to the Soviet Army in May, 1944. He has taken part in the battles for Berlin. S. Stelmashchuk has been rewarded with many military decorations, including the Order of the Patriotic War of the 2nd Degree (1985). He has worked as a chorus conductor in the house of officers in Magdeburg prior to mobilization.

S. Stelmashchuk has also graduated from the conductor's department of Vakhniak class of Lviv State Musical School (1950–1954) and conducting faculty, class of V. Vasylevych and M. Antkov, of M. Lysenko Lviv State Conservatory (1954–1959). He has studied separate subjects from prominent composers and musicologists, like the ear training – from I. Hrynyvetskyi, the chorus conducting – from Ye. Kozak, polyphony – from A. Kos-Anatolskyi, the folk art and choral arrangement of the folk songs – from S. Liudkevych, and the score reading – from R. Simovych. At the same time, he has worked as the chorus head at Lviv Pedagogical Institute (1955–1960), as a teacher of music and singing of Lviv Pedagogical Institute (1957–1960) and as a music teacher of F. Kolessa Lviv Pedagogical College (1958–1961). He has become a lecturer of music and singing of Drohobych Pedagogical Institute (1960–1961) after the merge of Lviv and Drohobych colleges in February, 1960. His further work has been at Drohobych Pedagogical Institute at various positions. In 1971–1977 he has become an associate professor of music education methods and has received a rank of assistant professor in 1971, the title of professor in 1996. He has worked as a professor at the theory and music history department in 1992–2001.

S. Stelmashchuk is the author of many chorus works of original and folk songs. He has written and published a number of books, folklore collections and folk songs. He has become the most well-known with the *Beskyd* chorus, which is formed by him. He has been an active organizer of concert life in the Carpathian region, including anniversary concerts of famous Ukrainian composers S. Liudkevych, M. Kolessa, A. Kos-Anatolskyi with the participation of *Beskyd* chorus.

Keywords: Stepan Stelmashchuk, music, choral art, songs, choruses, national consciousness, Ivan Franko, Oles Honchar, *Beskyd* chorus.